

MARAFKÓ LÁSZLÓ

Az írnok balja

Az írnok nem a fáraó, hanem az ezredparancsnok szolgálatában állt. Az alezredes, mi tagadás, kedvelte a ránézésre nyüzge, de inas legényt, mert számos „nemszeretem” munkát is rábízhatott. A században irigyelték a bizalmi helyért, így amikor éleslövészet után, térdelő helyzetből leadott egyes lövése nyomán a lőtábla egyébként elég szerencsétlen kinézetű, festett katonaalakja állva maradt, odaszóltak: „Na, remeg a kéz a sok körmöléstől?”

Az írnok nem szólt vissza, általában keveset beszélt, mintha tartaná magát egy behívás előtti fogadalomhoz: a katonaságot észrevétlenül kell megúszni.

Késő ősszel, a termékeny laposkúszás és a teljes menetfelszerelésben és gázárcban végrehajtott, levegőspórolós gyalogsági rohamok évszakának tovatűnte után a századparancsnoka odabökte Kandász őrmesternek: „Őrmester, megszervezheti az ezred bokszbajnokságát.” Kandász amolyan „széle-hossza egy” típusú altiszt volt, valahonnan Kelet-Magyarországról, amilyeneket fénykorában a néphadsereg előszeretettel rendszeresített kiképzőként. A verseny – az ételekhez hozzáadagolt brómadagok mellett – évek óta a fölös energiák kordában tartásának bevált eszköze volt. Sajátos felmenő rendszerének kidolgozásában magának Kandász őrmesternek is volt némi szerepe, ugyanis a szakaszok párharcaiból kikerülő legjobbak közül csak azok juthattak tovább a századok közti viadalokba, akik legalább egy menetet kibírtak a versenyen kívül induló, ám a verseny egészét, mondhatni tisztaságát mégis ellenőrző, bivalyerős Kandász ellenében. Aki aztán nagylelkűen a végküzdelmekbe is beszállt, ahol a korábbi pofonjaival már jócskán eligazított élmezőny előtt rendre megnyerte a bajnokságot.

Az írnok soha nem vett részt a versenyen, amiért aztán meg is kapta a nyápic alakokat megillető valamennyi minősítést.

A meccseket a raktárhelyiség melletti öltöző vasszekrényekkel körbevett tágas helyiségében tartották, amiből rögtön nyílt egy zuhanyozó is, üdvös közelségben, ha az elalélt versenyzőt elsősegélyben kellett részesíteni.

Már egy hete tartott a selejtező, mikor az ezredparancsnoknak jelezték, napokon belül váratlan leltárellenőrzést kap. Az alezredesnek több évtizedes tapasztalatok sügták, hogy a papírok és valós raktári helyzet összhangba hozása ennyi idő alatt csakis rutinos eljárással oldható meg. Teljes jogkörrel felruházva mindezzel az írnokot bízta meg, aki reggeltől napestig az iroda és a raktár között ingajaratban közlekedett. Minden áthaladását a harcostársak kórusa kísérte, a legfinomabb utalás az volt: „selyemkesztyűt neki!” Ám az írnok tudta, legjobb, ha betömött füllel jár, mert ha az ellenőrzés bármit is találna, akkor az ő védett helyének is befellegzett.

Egyébként Kandász leplezetlen gyűlölettel próbálta már a gyakorlótéren is megtalálni, most meg igazán a saját pályáján érezve magát, újdonsült megbiztatásának

második napján vállával megbillentette, mintha az ezredparancsnok kedvence ütközött volna neki. „Mi van, csonti, hiányzik a pofon?” – nézett aztán rá.

Az írnok szeme elkeskenyedett, arrébb lépett, és bocsánatot kért a véltlen testi érintés miatt. Az őrmester szemében tűz lobbant, nem akarta kihagyni a helyzetet, s még a kötelező magázódást is félretette: „Na, nem próbálsz ki a kesztyűt? Olyan, mint a koton, csak ezt más húzza fel, és nem ugyanoda...” A harsány röhögés ezáltal az írnok képességeinek megkérdőjelezését mintegy kiterjesztette az altestére is.

Az írnok az ajtó közelébe ért, egy pillanatra megállt, az ott ülők látták, kicsit sápadtabb a megszokottnál. „Éppen megpróbálhatom” – mondta az írnok, mire csend állt be, hogy nyomban ajzott zsongásba csapjon át. A felmenő rendszer eddigi menete a megszokott végkifejlet unalmát ígérte, ám ez a kijelentés új izgalommal kecsegtetett.

Az írnok levette a zubbonyát, atlétatrikója sovány testet takart, de meglepetésre mozdulatai közben játszottak az inak és izmok a karjain. Az izgatott hangzavarban fel sem tűnt, hogy nem tanácstalankodik, hanem természetes mozdulattal kinyújtotta mindkét kezét. Felhúzták rá a fekete, kopottas, disznóbőr kesztyűket, a cipőfűzőként lógó zsinórokat feszesre rángatták, megkötötték. Az őrmester már készen állt. Összecsattintották a kesztyűket, s még az sem lepette meg senkit, hogy a pipogya alak vajon honnan ismerheti a kezdés könnyed aktusát.

Az őrmester, láthatóan, a kezdeti ijesztgetés mellett döntött, ezért imbolygó mozgással, leeresztett karokkal lépett az ellenfele felé, aki könnyed sasszéval hátrált, oldalt mozgott, úgy, hogy fél perc múlva a jó szeműek rájöhettek, hogy egyetlen ütés bekövetkezése nélkül tulajdonképpen a cingár alak vezeti a behemót mozgását. Kandász maga is érezhette, hogy hovatovább nevetségessé válik, ezért az egyik sarokban meglendítette a balját, bár mindenki tudta, hogy iszonyatos a jobbja. Ám az írnok egy könnyed tánclépéssel elhagyta a veszélyes övezetet. Az öltöző elcsendesedett.

Az őrmester hol a bal, hol a jobb karjával imitált egy-egy nagyobb ütest, de igazából még nem zúgatta el egyiket sem, ám növekvő dühe egyre inkább látszott a szemén. Aztán hirtelen meglengette a jobbot. Az írnok, mint egy kígyó, egyetlen billenéssel elhajlott előle, s kitáncolt a sarokból. „Te, ez fordított alapállású” – nyögte be a csendbe egy hozzáértő a kispadról, akit meglegyintett az ütés szele.

Elkövetezett a második menet. A szokásos módon: levegőt hasító ütések itt, könnyed eltáncolások a másik oldalon. Az őrmester arca vörös volt a szokatlanul elnyúló harctól meg a bekiabálásoktól: „Na, mi lesz? Ez nem tánciskola!”

Mivel a küzdőteret nem kötelek övezték, csak egy krétával felrajzolt csík, az egyik képletes sarokban az őrmester úgy döntött, dülőre viszi az ügyet. Terpeszállásban lezárta az írnok vélhető útját, jobbát rettenetes erővel, széles ívben eleresztette, hogy akkor se tévessze el a cingár alakot, ha az kilépne a ringből. Az írnok, mintha gumiból lett volna a dereka, majdnem hátrahidalt, de a padló felett félkört leírva kibújt a légiveszélyes övezetből, s az őrmester mögé került. Az öltözőben recsegték a tornához használt padok. Kandász szeme vérben forgott, látszott, hogy egyetlen ütéssel akarja nem is padlóra, a másvilágra küldeni ezt a pipogya férget. Most már mellmagasságban tartotta kesztyűit, rándított egyet a balján, aztán elindította a jobbot. A közelben ülők látták, hogy az írnoknak – hátradőlés közben – a feje szinte kinyúlik a testéből, de az ütés milliméterekkel elviharzott az arca előtt. Az

örmester érthető módon teljes testével követte a lendületet, nemcsak az erejét, hanem minden indulatát is beleadva az ütésbe. Eközben azonban egy villanásszerű jobbhorog kötött ki a gyomorszájtajékán, s ugyanabban a pillanatban az írnök balja villámgyorsan lecsapott Kandász orrtövére, amitől a dőlő test felgyorsult, az örmeester feje hatalmas csattanással érte el az előtte levő öltözőszekrény lakattal lezárt ajtaját, amely nyomban behorpadt. A mozdulatlan arcból lassú vérszivárgás indult el a betonpadlón. A szivaccsal felszerelt legények moccanatlanul álltak, az addig fészkelődő közönség döbbeneten meredt a tehetetlen testre. Az írnökhoz odalépett az a fiú, aki az utolsó éleslövészetten beszólt neki, s elkezdte leoldozni a kesztyűjét.

Másnap az írnök, amikor a raktár felé ment, hogy folytassa a leltározást, mindújra azt érzékelte, hogy a szembejövők rendre kitérnek előle. Lelkifurdalása lett, de a leltárt meg kellett csinálnia.

Egy hét múlva, a sikeresen átvészelt ellenőrzés után, mikor az alezredes három nap jutalom eltávozásban részesítette az írnököt, csak úgy mellékesen megjegyezte: „Hallom, újabban ad a kondijára.” „Alezredes elvtárs, jelentem, ugyanazt a kosztot eszem, mint a többiek. Annak idején egy súlycsoporttal feljebb akartak indítani, de nem voltam hajlandó felszedni pár kilót. Nem szeretek túl sokat enni.”

„Pedig nem kellene spórolni a néphadseregnek. Ezt még kibírná” – mondta az alezredes.

Az eltávozáskor az örparancsnok odasúgta: „Ha pár órát késel, én nem fogom észrevenni.” És az írnöknek megint keserű lett a szájíze. Hogy nem mondta meg annak a behemótnak: erőből meg méregből nem szabad. Abból csak sérülés meg altatás lesz. De az a szerencsétlen nem hagyott rá időt. Meg kellett hát előzni a bajt.

És még évekig, ha eszébe jutott a nagydarab fickó, belül szégyellte magát.

Vagy negyven év múltán, amikor az írnök épp reumakezelésről ment hazafelé, a pályaudvari gyümölcsstandnál megállt, mert megkívánta az érett barackot. Az árus arca vörös volt, talán az elfogyasztott italtól, talán a vérnyomásától. A szeme is furcsán megvillant. Az írnöknek az az engesztelhetetlen fehérsége tűnt fel. Megkérdezte volna, vajon nem Bajmócon volt-e katona, s talán magyarázat is következhetne villámló öklökre, de mögötte még vagy hatan álltak a sorban, így aztán fizetett. A barackot meg később otthagya az elővárosi vonat kupéjában, mert az aljára rothadtakat csempészett az a vörösképű. A szeme is talán a szégyentől villant. Bár ki tudja?

